

Novenes Jornades de Dret Català a Tossa, 1996

Aspectes patrimonials de la regulació catalana de les associacions esportives

Esteve Bosch Capdevila

Professor de Dret Civil URV

I.- Introducció. El marc legal. II.- El concepte de club esportiu. 1.- La capacitat jurídica i d'obrar dels clubs esportius. 2.- La composició de l'associació esportiva. 3.- La finalitat de promoció i pràctica de l'esport sense afany de lucre. III.- La formació del club esportiu des d'un punt de vista patrimonial. 1.- El club com a usuari de les instal·lacions. 1.1.- La vinculació de l'associació esportiva a activitats de promoció immobiliària. La seva subordinació als interessos de la persona o societat promotora. 1.1.1.- El procés fins a la creació del club esportiu. 1.1.2.- Les relacions club-societat propietària de les instal·lacions. Problemàtica que es planteja. 1.1.2.1.- L'exigència estatutària de ser accionista de la societat B per poder accedir a qualitat de soci del club esportiu. 1.1.2.2.- La cessió al club de l'ús de les instal·lacions. 1.2.- La cessió de l'ús de les instal·lacions com a activitat lucrativa. 1.3.- La cessió de l'ús d'instal·lacions públiques. 2.- La propietat de les instal·lacions per part del club. 2.1.- El finançament de les instal·lacions per part d'una entitat de crèdit. 2.2.- El finançament per part dels promotors. 2.3.- L'accés per part del club a la propietat de les instal·lacions amb posterioritat a la seva constitució. IV.- Els aspectes patrimonials de la qualitat d'associat. 1.- La qualitat d'associat. 1.1.- La naturalesa de l'aportació inicial. La caracterització de la qualitat d'associat. 1.2.- Classes de socis. 1.2.1.- Els socis familiars. 1.2.2.- Els socis aspirants. 2.- La transmissió de la qualitat d'associat. 3.- La no participació en el patrimoni resultant de la liquidació. 4.- La responsabilitat pels deutes socials. 4.1.- La regla general de la responsabilitat de l'associació. 4.2.- La possible responsabilitat indirecta de l'associat mitjançant les derrames. 4.3.- La titularitat passiva de les obligacions quan la Junta Directiva s'ha extralimitat en les seves atribucions. 4.4.- La responsabilitat de la Junta Directiva.

I.- Introducció. El marc legal

En l'associació varies persones s'uneixen per tal d'aconseguir una finalitat de caràcter no lucratiu. Quan aquest fi és la pràctica o la promoció de l'esport estarem davant d'un club o associació esportiu. Podria semblar que es tracta d'associacions ordinàries caracteritzades únicament per l'objecte social, però el cert és que tenen substantivitat pròpia, a causa no únicament de la progressiva importància que ha anat adquirint l'esport, sinó també per les especialitats que presenten davant d'altres tipus d'associacions.

Aquesta autonomia s'ha traduït en un règim jurídic específic que, dins l'àmbit català, està constituït per la Llei de l'Esport de Catalunya (Llei 8/1988, de 13 d'abril, de l'Esport), i el Decret 145/91, de 17 de juny, Decret de constitució, classes i registres de clubs i associacions esportives, que conté el Reglament de règim i funcionament intern dels clubs i les associacions esportives, modificat parcialment pel Decret 96/1995 de 24 de març. Són unes disposicions que regulen minuciosament el vessant administratiu d'aquestes associacions (òrgans de govern, règim electoral, aspectes documentals i econòmic, règim disciplinari i jurisdiccional) però que deixen de banda o tracten molt per sobre els aspectes civils, com per exemple la formació i destinació del patrimoni social, que seran l'objecte principal d'estudi en aquest treball. Si bé el club esportiu segueix sent una entitat de base personal, l'element patrimonial -les instal·lacions esportives- adquireix una importància que no té en la majoria d'associacions.

Juntament amb la normativa esmentada, els clubs esportius queden subjectes al règim general de les associacions en tot allò que no vingui regulat específicament per ella. Aquesta legislació és, de moment, de caràcter estatal: els arts. 35 i ss. Cc, la [Ley 191/1964](#), de 24 de diciembre, de Asociaciones, i el Decret 1440/1965, de 20 de mayo. En l'àmbit català el Govern de la Generalitat de Catalunya ha presentat al Parlament de Catalunya un [Projecte de Llei d'Associacions](#). Tot i que d'acord amb el seu art. 1.2 no seria aplicable directament a les associacions esportives, sí ho podria ser com a règim subsidiari en tot allò no previst específicament per la legislació especial esportiva.

Cal advertir, finalment, que en aquest treball ens centrarem exclusivament en l'anàlisi concreta dels clubs esportius sotmesos a la normativa catalana, sense entrar ni en qüestions de teoria general de les persones jurídiques -àmpliament tractada per la doctrina- ni en les

societats anònimes esportives, regides per la normativa estatal.

II.- El concepte de club esportiu

L'art. 5 de la Llei de l'Esport, diu que "*S'entendrà per club esportiu o associació esportiva, als efectes de la present Llei, qualsevol entitat privada amb personalitat jurídica i capacitat d'obrar, formada per persones físiques, de la qual els objectius bàsics siguin la promoció, el desenvolupament i la pràctica continuada de l'activitat física i esportiva, sense cap afany de lucre*". D'acord amb aquesta definició, les característiques dels clubs esportius són la seva capacitat jurídica pròpia i d'obrar mitjançant els seus òrgans, la finalitat de pràctica i promoció de l'esport sense afany de lucre, i que estan formats per persones físiques.

1.- La capacitat jurídica i d'obrar dels clubs esportius

El club esportiu és una associació amb personalitat jurídica pròpia, independent de la dels seus associats, amb la capacitat d'obrar necessària per al compliment de les seves finalitats, capacitat que serà exercida per la Junta o Consell Directiu, òrgan encarregat d'administrar i gestionar el club. Es tracta d'una entitat privada per la qual cosa, en tot allò no previst expressament per la normativa específica, es regirà per les disposicions generals del Dret Privat. D'aquesta manera, podrà adquirir béns i drets, tant entre vius com per causa de mort, a títol oneros o gratuït, i disposar del seu patrimoni, si bé sota una sèrie de controls, no solament de l'Assemblea general, sinó també de l'Administració. Aquesta intervenció administrativa desvirtua en certa mesura la naturalesa privada dels clubs esportius, però ve justificada per la protecció a tots els associats, per la utilitat pública que a vegades poden desenvolupar -amb la correlativa possibilitat de gaudir d'una sèrie de beneficis (subvencions i exempcions fiscals)- i per la seva integració en entitats purament administratives com són les Federacions Territorials.

2.- La composició de l'associació esportiva

D'acord amb el concepte legal de l'art. 5 de la Llei de l'Esport, el club esportiu està integrat per persones físiques. La justificació d'aquesta limitació es troba en què la finalitat dels associats no és l'obtenció d'un guany, sinó la pràctica de l'esport. Per això, si alguna empresa vol promocionar l'esport ajudant econòmicament a un club esportiu, aquesta ajuda s'haurà de fer no pagant una quota d'associat sinó per altres mitjans, com per exemple patrocinant-lo.

3.- La finalitat de pràctica i promoció de l'esport sense afany de lucre

La finalitat dels clubs esportius sotmesos a la normativa catalana és la "promoció, el desenvolupament i la pràctica continuada de l'activitat física i esportiva" i, eventualment, la participació en competicions esportives organitzades per la federació corresponent. I tot això sense cap afany de lucre: el club esportiu no té finalitat lucrativa, no permet repartir beneficis entre els seus associats.

La finalitat més típica del club esportiu és permetre practicar l'esport als seus membres, si bé això també es pot aconseguir per altres mitjans. Dues són principalment les raons que impulsen la seva creació: que l'associació esportiva és el mitjà jurídic més idoni per aglutinar persones i béns per tal de poder practicar l'esport, i la possibilitat de participar en competicions esportives. Però quan ja es tingui la possibilitat d'utilitzar unes instal·lacions per altres mitjans i no importi quedar desvinculat de tota activitat competicional, no caldrà constituir una associació esportiva.

Però un club esportiu pot constituir-se no únicament per permetre i facilitar la pràctica de l'esport als seus associats, sinó també perquè aquests puguin presenciar l'esport practicat per d'altres persones, actuant com a patrocinadors o financers de l'esport aliè. En aquest cas l'element caracteritzador del club és la seva participació en competicions esportives.

A partir d'ara ens centrarem en la primera modalitat de clubs esportius, aquells en què l'esport es practica pels seus associats, sens perjudici que pugui haver-hi alguns punts de coincidència, i tractant els seus aspectes patrimonials.

III.- La formació del club esportiu des d'un punt de vista patrimonial

El substrat de tota associació és un conjunt de persones. Per això, és lògic que en el concepte legal de club esportiu no es faci referència a la seva base patrimonial. Però perquè aquestes associacions puguin desenvolupar la seva activitat típica -la pràctica de l'esport- fan falta unes instal·lacions, sobre les quals no han de tenir necessàriament la propietat però sí com a mínim un dret que garanteixi el seu ús. Cal, per tant, una relació entre el club com a conjunt d'associats i la base física que li permet el regular desenvolupament de les seves finalitats. Aquesta connexió no és fàcil d'aconseguir, almenys de manera totalment satisfactòria, ja que el règim ideal, que seria que el club fos el propietari de les instal·lacions, es troba amb la dificultat del finançament del seu alt cost. I la modalitat econòmicament més accessible, com és la titularitat únicament d'un dret d'ús de les instal·lacions, presenta l'inconvenient de la precarietat d'aquest dret, ja que o està sotmès a la voluntat del concedent, o té un termini determinat de duració passat el qual res assegura la continuïtat de la cessió.

En aquest apartat s'analitzaran aquestes dues possibilitats de configuració jurídica dels clubs esportius respecte de la base patrimonial (com a usuaris i com a propietaris de les instal·lacions). I ho farem prenent com a model aquells que necessiten una major inversió econòmica per a posar-se en marxa, com són els clubs de tennis i sobretot els de golf. Cal apuntar, prèviament, tres factors que moltes vegades són determinants a l'hora d'escollir el model econòmic a adoptar, un de jurídic i dos d'econòmics: la naturalesa de l'aportació feta per entrar a formar part del club, la vinculació d'aquest a activitats de promoció immobiliària, i l'elevat cost de les instal·lacions.

a) En la majoria de clubs esportius per accedir a la qualitat d'associat fa falta pagar una important quota d'entrada, que generalment contribuirà a formar el patrimoni social. Si per qualsevol motiu al soci li convé donar-se de baixa, voldrà òbviament no perdre aquella quantitat. Aquesta pretensió, admesa per diferents mitjans en les societats amb afany de lucre, no ho està en els clubs esportius, i pot condicionar la configuració jurídica de l'entitat, ja que es tractarà de buscar algun mitjà que permeti recuperar la quota inicial.

b) Com ja s'ha dit, en els clubs que prenem com a model es necessita una quantiosa inversió per poder construir les instal·lacions. Això motivarà que el procediment general de constitució de les associacions -consistent en què els interessats en aconseguir l'objecte social, la pràctica de l'esport corresponent, s'agrupin i posin els mitjans necessaris per construir el club- no sigui aplicable, ja que la finalitat purament esportiva no justificaria aquella important inversió. Per això, es barrejaran altres interessos, i el vessant econòmic cobra una importància que no té en d'altres associacions.

c) La millora qualitativa que imprimeix a una zona un club esportiu (l'exemple més clar és el d'un club de golf) fa que se'n pugui derivar algun benefici patrimonial de la seva constitució, ja que els terrenys del voltant experimenten un important augment de valor. Per això no ha de sorprendre el fet que hi hagi unes persones, els promotors, que aportin els diners

necessaris per a la construcció de les instal·lacions. La seva finalitat no serà la pràctica de l'esport, sinó que hi ha altres interessos purament econòmics. Efectivament, podem afirmar que en l'actualitat, la constitució de la immensa majoria de clubs de golf està lligada a activitats de promoció immobiliària. Les persones interessades en l'operació adquireixen terrenys rústics i obtenen la seva requalificació per tal de construir un club de golf i una zona residencial generalment d'alt "standing" en els terrenys del voltant. Construït el camp, aquells terrenys incrementen notablement de valor, augment que encara serà més espectacular si la urbanització tira endavant.

1.- El club com a usuari de les instal·lacions

A conseqüència de la gran inversió que es requereix per construir les instal·lacions esportives, al club li resulta econòmicament molt més accessible no tenir-ne la propietat sinó un simple dret d'ús. Ara bé, qui i per quins motius farà la inversió per després cedir-ne l'ús? Analitzarem tres dels motius o situacions que poden justificar aquesta cessió: l'esmentat ja de la vinculació a activitats de promoció immobiliària, la cessió de l'ús com a activitat lucrativa en sí mateixa, i quan aquesta cessió es fa per entitats sense afany de lucre.

1.1.- La vinculació de l'associació esportiva a activitats de promoció immobiliària. La seva subordinació als interessos de la persona o societat promotora

La situació que es dona actualment amb més freqüència en els clubs que requereixen una quantiosa inversió econòmica, com són per exemple els clubs de golf, és que aquests formin parts d'activitats de promoció immobiliària.

1.1.1.- El procés fins a la creació del club esportiu

Una sèrie de persones, els promotors, es faran càrrec de la construcció de les instal·lacions per cedir-les al club. Aquest serà un simple instrument que els facilitarà l'obtenció d'un benefici mitjançant operacions immobiliàries. El procediment generalment passarà per constituir dues societats. Una primera societat (societat A) que tindrà la propietat dels terrenys destinats a la futura urbanització i que serà realment la gran beneficiada des d'un punt de vista econòmic de la construcció del camp. Serà una societat tancada, ja que a no ser que els fundadors transmetessin voluntàriament algunes accions, no es permetria l'entrada a d'altres persones, i pròpiament immobiliària, en el sentit que quedaria totalment desvinculada tant de qualsevol activitat esportiva com de les possibles pèrdues que l'explotació del camp pogués generar. El seu objectiu serà, quan arribi el moment oportú, dur a terme la tasca urbanitzadora, la venda de parcel·les i, fins i tot en algunes ocasions, l'edificació d'habitatges, però no la construcció de les instal·lacions. Aquesta tasca la farà una segona societat (societat B) a la qual la societat A vendrà part dels terrenys per tal que hi construeixi les instal·lacions esportives. La societat B serà per tant la propietària del camp, i admetrà nous accionistes, que seran els membres de l'associació esportiva. Es tracta, doncs, d'una societat oberta, però que estarà sotmesa a la primera, en el sentit que les seves decisions estaran subordinades al seu interès. Tot i tractar-se normalment d'una societat anònima, no serà l'obtenció d'un guany propi el seu principal objectiu, sinó facilitar un benefici aliè (de la societat A). Podem dir per tant que es tracta d'una societat instrumental. Aquesta vinculació, malgrat l'entrada d'altres accionistes, serà possible perquè, com veurem, els socis fundadors de la segona societat, que normalment seran els mateixos que els de la primera (més i tot, la titular formal de les accions serà la pròpia societat A), generalment arbitraran un mecanisme per conservar el control.

Quan la societat B construeix les instal·lacions (a vegades per fases), l'associació esportiva

generalment encara no està constituïda. Fins ara tot ha quedat en mans de persones alienes a la pràctica de l'esport, amb uns interessos purament financers. Però per aconseguir aquests objectius és imprescindible la constitució d'un club esportiu, sobretot per un doble motiu: per recuperar la inversió efectuada en la construcció del camp, mitjançant els drets d'entrada dels associats, i per posar en funcionament la urbanització, la qual només podrà començar a tirar endavant quan aquella zona en un primer moment rústica hagi cobrat un fort impuls a conseqüència de la creació del club.

1.1.2.- Les relacions club-societat propietària de les instal·lacions. Problemàtica que es planteja

Construïdes les instal·lacions i constituït el club esportiu sorgeix la problemàtica de les relacions societat propietària de les instal·lacions - club esportiu, bàsicament respecte a dues qüestions:

1a. Si es paga algun dret d'entrada per fer-se soci del club, aquest dret s'hauria de pagar al propi club, no a la societat propietària de les instal·lacions, la qual d'aquesta manera no recuperaria tota o part de la inversió efectuada.

2a. El club no és el propietari de les instal·lacions. Per això, caldrà fer-lo titular d'algun dret que li garanteixi el seu ús.

1.1.2.1.- L'exigència estatutària de ser accionista de la societat B per poder accedir a qualitat de soci del club esportiu

Per tal que els drets d'entrada vagin a parar no al club esportiu sinó a la societat que ha fet la inversió (societat B) el que es fa és exigir per via estatutària - ja que d'altra manera no tindria eficàcia- que per accedir a la qualitat de soci de l'entitat esportiva es sigui accionista de la societat propietària de les instal·lacions, solució que presenta inconvenients i avantatges.

A)- Com a aspectes negatius trobem:

1r. La seva dubtosa legalitat, ja que no sembla lícit que pugui vincular-se la qualitat de membre d'una associació que té per finalitat el foment de la pràctica de l'esport amb la d'accionista d'una societat en què l'objectiu no és altre que l'obtenció d'un guany, per molt que aquesta societat sigui precisament la propietària de les instal·lacions. Tot i que la legislació vigent no faci referència a les restriccions il·lícites, limitant-se l'art. 1 del Reglament a dir que hauran de constar en els estatuts el procediment i requisits d'admissió de la qualitat de soci, aquells han de venir presidits pels principis d'igualtat i no discriminació, als quals no sembla que s'ajusti el fet que un dels requisits d'admissió en un club esportiu sigui la de ser accionista d'una societat anònima.

2n. La subordinació de l'entitat esportiva als interessos de la societat A, ja que tot i que pugui semblar que la successiva alta d'associats i, consegüentment, d'accionistes, hauria de conduir al progressiu control de la societat propietària de les instal·lacions (societat B) per part dels associats usuaris, en la realitat pràctica pot no succeir així, ja que els promotors es podran valer dels avantatges que la seva condició de fundadors de la societat els atorga per tal de conservar aquell control. El mecanisme serà dividir el capital social en un elevat nombre d'accions, moltes més de les que es podran arribar a vendre (i de les que seria desitjable que es venessin per al bon funcionament del club, i fins i tot, de les que aquest fixi en els estatuts com a nombre màxim). Això farà que els socis fundadors, titulars inicials de totes les accions, sempre estaran en majoria, per la qual cosa els interessos d'aquesta societat B sempre estaran subordinats als de la societat A, i no als del club esportiu. I tot i ser el valor nominal

de cada acció baix, a conseqüència de l'elevat nombre d'accions que s'emeten, el preu de venda de l'acció no es correspondrà amb el seu valor nominal, sinó que serà el que fixi la societat A.

B)- I com a element positiu presenta el caràcter transmissible de l'acció de la societat anònima, el que facilita la consegüent recuperació dels drets d'entrada per part dels associats. Efectivament, com hem apuntat, un dels més importants problemes que sorgeixen en els clubs esportius es poder arbitrar un mitjà per tal que els socis, quan causin baixa en el club, puguin recuperar la quantitat pagada per formar-ne part. Amb la solució proposada la qualitat personal d'associat d'una entitat esportiva -mancada en principi de valor patrimonial- va unida a la d'accionista d'una societat anònima, aquesta ja sí amb un contingut econòmic. L'associat, tot i causar baixa en el club, seguirà sent accionista d'una societat mercantil (ja que és clar que la titularitat d'una acció no es pot condicionar a la qualitat de soci de cap associació). Ara bé, curiosament, la recuperació del preu pagat li vindrà econòmicament permesa no per l'acció en si mateixa, sinó pel que permet aquesta acció: accedir a l'entitat. Efectivament, l'acció com a tal tindrà molt poc valor ja que, com hem dit, el seu valor nominal no és equivalent al preu pagat, sinó molt inferior. El seu valor es troba en la seva qualitat de requisit ineludible per entrar a formar part del club esportiu. La compra de l'acció interessa no a un inversor, sinó al potencial nou associat. Això farà que, si no ha baixat el preu de les accions, pugui recuperar quasi tota la seva inversió i, fins i tot, podrà obtenir un benefici si el preu de venda de les accions ha pujat de preu.

1.1.2.2.- La cessió al club de l'ús de les instal·lacions

El segon problema que es planteja és que, segons aquesta fórmula, el club no és el propietari de les instal·lacions, per la qual cosa cal fer-lo titular d'algun dret que li atribueixi el seu ús. Drets que atribueixin l'ús de cosa aliena n'hi ha o se'n poden crear -d'acord amb el principi del "numerus apertus"- amb diferents característiques. A l'hora d'escollir-ne un toparien els interessos del club i de la societat B.

Atenent als interessos del club esportiu, caldria constituir un dret que tingués les següents característiques:

-1a. Hauria d'implicar l'ús exclusiu de les instal·lacions, de manera que només poguessin ser utilitzades per socis del club. L'objectiu seria impedir que el propietari pogués entorpir o dificultar la pràctica de l'esport als associats permetent l'ús de les instal·lacions a persones alienes a l'entitat (per exemple, a grups de turistes). La facultat de cedir parcialment aquest ús hauria de correspondre exclusivament al propi club, segons la seva conveniència (per exemple, en base a convenis de reciprocitat amb altres clubs).

-2a. Que fos oposable a tercers, per tal d'impedir que un canvi de titularitat pogués deixar sense efecte la cessió, la qual cosa s'aconseguiria mitjançant la seva inscripció en el Registre de la Propietat. Per tant, la cessió hauria de configurar-se com a generadora d'un dret real o d'un dret personal accessible al Registre com l'arrendament.

-3a. Una vocació de perpetuïtat, un caràcter vitalici, de manera que durés mentre el club subsistís, extingint-se amb la seva dissolució. No serviria per tant l'usdefruit, ja que d'acord amb l'art. 515 Cc té una duració màxima de 30 anys. Quant a l'arrendament, presenta l'inconvenient del seu caràcter temporal i la seva duració determinada, el que podria motivar que en arribar el termini final la societat propietària podria decidir no renovar el contracte, amb la qual cosa el club quedaria sense base física per desenvolupar la seva activitat, i si no trobés cap remei en forma de noves instal·lacions s'hauria de dissoldre. Això podria intentar

solventar-se de vàries maneres:

- establint una duració molt llarga, el que suposaria un frau a la llei, concretament a l'art. 1543 Cc;
- pactant una pròrroga forçosa, d'origen per tant convencional, sotmesa a l'arbitri de l'arrendatari (el que entenem que igualment no seria admissible ja que aniria també contra l'art. 1543);
- crear un nou dret personal en base a l'art. 1255 Cc, la qual cosa també seria de dubtosa legalitat, ja que en realitat el que s'estaria fent no seria crear un nou dret (per exemple, un dret d'ús indefinit), sinó modificar-ne un de ja creat i regulat per la Llei (l'arrendament), contradient la regulació legal, el que no permet el propi article 1255 que posa com a límit de la llibertat de pacte la no vulneració de la llei.

Per tant, l'arrendament tampoc és el títol idoni per atendre als interessos del club esportiu.

Per la seva banda, els interessos de la societat propietària serien oposats als del club, per la qual la cosa li convindria un dret personal, temporal, i no exclusiu. Ara bé, en aquests aspectes la societat podria cedir a les pretensions del club. El que la societat sí exigiria en tot cas fóra el pagament d'una renda periòdica a canvi de la cessió, i que el club satisfés les despeses de manteniment, a les quals faria front amb les quotes socials.

En definitiva, aquesta cessió de l'ús pot revestir vàries formes, cap de les quals és, com hem dit, plenament satisfactòria per a tothom. La més utilitzada és l'arrendament, si bé la conveniència de les parts pot, en base al principi de "numerus apertus" -reconegut expressament per la normativa legal (art. 1255 Cc) en matèria d'obligacions, i admès per la majoria de la doctrina respecte als drets reals- crear instruments jurídics diferents ideats específicament per atendre a la necessitat concreta plantejada, com per exemple un dret personal d'ús o una servitud personal -segons se li vulgués donar caràcter personal o real-, drets els contingut dels quals seria l'ús de cosa aliena modelats segons les necessitats dels interessats. No obstant, el propi art. 1255 Cc seria un límit insalvable, perquè de la regulació legal deduïm que l'ordenament jurídic no vol admetre cessions de l'ús amb caràcter perpetu.

1.2.- La cessió de l'ús de les instal·lacions com a activitat lucrativa

Un altre motiu que pot justificar la cessió al club de l'ús d'instal·lacions esportives és l'obtenció del rendiment que al propietari li genera la pròpia cessió. Tornem a trobar un mòbil econòmic en la construcció d'instal·lacions esportives, si bé en aquest cas el benefici es pretén obtenir mitjançant l'explotació de les pròpies instal·lacions, i no a través d'activitats financeres col·laterals. Per tant, es construeixen les instal·lacions únicament per obtenir d'elles un rendiment econòmic: el preu que es pagui per la cessió. Però el tret més característic d'aquesta modalitat és que l'ús no té perquè cedir-se de forma col·lectiva a un club com a entitat, sinó que la cessió pot fer-se individualment a cada usuari. No hi ha una cessió global de les instal·lacions esportives a l'entitat, sinó una cessió parcial a cada esportista. Les instal·lacions s'utilitzen per una sèrie de clients, que poden ser d'un dia, ocasionals o habituals. Quan a alguns d'aquests últims per la raó que sigui -generalment per poder participar en competicions esportives d'equip- els interressi, constituïran un club esportiu, però això no té perquè canviar el règim d'explotació de les instal·lacions, per la qual cosa en principi no s'obtindrà l'exclusivitat ni el club com a tal serà l'usuari.

Per tant, en aquest supòsit la figura del club és possible, però també perfectament prescindible. Dependrà dels usuaris habituals la seva constitució. Normalment no hi ha

haurà una associació de persones, sinó uns simples clients d'una mateixa cosa o servei.

1.3.- La cessió de l'ús d'instal·lacions públiques

Una darrera modalitat de cessió de l'ús d'instal·lacions esportives no respon a finalitats lucratives, sinó que és conseqüència de la naturalesa de Dret públic de l'entitat propietària. En moltes ocasions els pavellons, pistes de tennis o camps pertanyen a ajuntaments, universitats, diputacions o altres corporacions de Dret públic, les quals cedeixen el seu ús als particulars a títol gratuït o a canvi de contraprestacions simbòliques o de poca quantia. La cessió, a l'igual que en el cas anterior, pot presentar variades modalitats, de manera que tant pot fer-se a clubs, com de manera individual a persones físiques. Però, en tot cas, el que la caracteritza és l'absència d'afany de lucre, ja que l'esport s'emmarca dins les activitats d'interès públic que han de promocionar aquelles entitats propietàries de les instal·lacions, i que la cessió no es farà generalment en exclusiva, sinó que hi haurà una pluralitat d'usuaris, havent-se d'arbitrar alguna fórmula per repartir-se l'ús de la manera més satisfactòria per a l'interès de tothom.

2.- La propietat de les instal·lacions per part del club

Com s'ha dit, la fórmula més satisfactòria per a l'associació esportiva és que ella mateixa sigui la propietària de les instal·lacions, ja que d'aquesta manera l'ús quedaria totalment a la seva voluntat. Però el problema és com aconseguir els recursos econòmics necessaris per poder fer front a una tan quantiosa inversió.

2.1.- El finançament de les instal·lacions per part d'una entitat de crèdit

Un primer mitjà, potser el més idoni, és que el club, com a entitat amb personalitat jurídica pròpia i independent de la dels seus membres, sol·liciti un crèdit per a fer front al pagament de les obres, que s'aniria tornant amb les quotes d'entrada dels nous socis. Es tracta d'una bona fórmula si les altes de socis segueixen el ritme previst, però si no succeeix així no es podran pagar els successius venciments del préstec, amb la qual cosa, si no se'n fessin càrrec els propis associats mitjançant derrames, es podria arribar a l'execució del patrimoni social i la consegüent dissolució de l'entitat, solució que no és satisfactòria ni, òbviament, per a l'entitat, ni tampoc per al prestamista, ja que el valor de les instal·lacions no és equivalent al cost real de les obres, en no tenir fàcil sortida al mercat immobiliari. Per això, si partim de la no responsabilitat subsidiària dels associats pels deutes socials, quan es sol·liciti el crèdit el prestamista, juntament amb la garantia personal de la pròpia associació i la real de les instal·lacions, n'exigirà una altra de personal als socis fundadors, la qual cosa els suposa lògicament un greu inconvenient que els pot fer desistir de la seva intenció.

2.2.- El finançament per part dels promotors

Si l'associació opta per demanar un préstec, l'interessa un prestamista que sigui més tolerant amb els possibles incompliments que una entitat de crèdit, és a dir, que no demani immediatament l'execució de la garantia real (les instal·lacions). Els fundadors podrien assumir aquesta funció creditícia, de tal manera que aportarien el patrimoni social i transmetrien la seva propietat al club a canvi d'un preu aplaçat que s'aniria pagant amb les quotes d'entrada dels nous associats. La intenció dels fundadors no és altra que garantir la continuïtat del club, també en moltes ocasions per interessos immobiliaris. No obstant, la posició dels fundadors és en principi la d'uns socis ordinaris, que tindrien el control del club en la fase inicial, però que el podrien perdre a mesura que entressin nous associats.

2.3.- L'accés per part del club a la propietat de les instal·lacions amb posterioritat a la seva

constitució

Finalment, cal apuntar que pot arribar a ser d'utilitat per a les parts interessades -fundadors i associació esportiva- l'accés per part del club a la propietat de les instal·lacions no en el moment de la seva constitució, sinó posteriorment. Aquesta fórmula, que implica la titularitat inicial d'un dret d'ús, permet l'accés del club al règim que més li convé (la propietat) en un moment en què ja ha pogut obtenir uns ingressos importants mitjançant les quotes d'entrada dels associats. La modalitat que li resulta més satisfactòria és la de l'arrendament amb opció de compra, ja que d'aquesta manera les rendes pagades s'imputen al capital.

IV.- Els aspectes patrimonials de la qualitat d'associat

Tot i que el club esportiu desenvolupa una activitat no lucrativa, la notable quantia de les aportacions socials i l'important moviment econòmic que genera l'associació fan que la qualitat d'associat presenti també unes repercussions de caire patrimonial.

En el present apartat s'analitzaran els aspectes patrimonials de la qualitat d'associat d'acord amb la regulació legal, el que palesarà la insuficiència de la normativa vigent per atendre a tota la problemàtica que generen els clubs esportius, bàsicament aquells que necessiten una important inversió per a posar-se en marxa.

1.- La qualitat d'associat

Abans de tractar les repercussions patrimonials de la qualitat d'associat, cal fer referència a la caracterització d'aquesta qualitat, tenint present que els estatuts poden preveure diferents classes de socis.

1.1.- La naturalesa de l'aportació inicial. La caracterització de la qualitat d'associat

Per entrar a formar part d'un club esportiu generalment és imprescindible pagar una certa suma de diners, a vegades d'una quantia bastant elevada. Cal veure si aquest pagament es limita a concedir a l'interessat la qualitat de soci de l'entitat, o si el fa titular d'algun dret patrimonial. Així succeeix en algunes institucions que, en haver-hi una pluralitat d'interessats i un cert patrimoni, poden presentar alguna analogia amb les associacions esportives, com són les societats mercantils, les civils i la copropietat:

a) En les societats mercantils, els socis són titulars d'una part del capital social. Però els clubs esportius tenen un patrimoni personal, que no té la consideració de capital i, contràriament al que succeeix en aquelles societats, no és susceptible de divisió en accions o participacions socials. En conseqüència, les aportacions inicials que poden fer els associats en cap cas podran venir representades per accions o participacions en el patrimoni social, sinó que únicament permetran adquirir la qualitat d'associat. L'art. 56 del Reglament, que diu que "En cap cas pot autoritzar-se l'emissió de títols de deute que representin o estiguin garantits per parts alíquotes patrimonials en favor dels socis de clubs i associacions esportius", sembla corroborar aquesta afirmació.

b) La societat civil és, a l'igual que l'associació, una entitat amb personalitat jurídica pròpia titular d'un patrimoni format per les aportacions dels seus membres que no té la consideració de capital ni està dividit en accions o participacions socials. Però aquelles aportacions no atribueixen a qui les fa únicament la condició de membre de la societat, sinó que tenen importants conseqüències patrimonials ja que, d'acord amb l'art. 1689 Cc, quan la societat s'extingeixi, els socis no solament tindran el dret de recuperar el valor de la seva

aportació, sinó que podran repartir-se el romanent.

Però aquesta regulació tampoc no és aplicable als clubs esportius ja que aquests, d'acord amb el règim vigent, no tan sols no poden repartir beneficis, sinó que ni tan sols es permet a l'associat recuperar la seva quota d'entrada.

c) I en la situació de copropietat, els copropietaris tenen la propietat de la seva quota, de la qual poden disposar i adquirir els seus fruits. Ara bé, tampoc és assimilable la situació, ja que l'entitat esportiva té personalitat jurídica pròpia i, per tant, un patrimoni que li pertany a ella i no per quotes a cada associat.

Per tant, la persona que passa a formar part d'un club esportiu únicament adquireix la qualitat personal d'associat, i no una part alíquota del patrimoni social. El membre d'un club esportiu té una qualitat personal que atribueix com a dret essencial el de permetre-se-li desenvolupar una activitat esportiva, sense que d'ella se'n derivi directament cap benefici patrimonial. Aquest caràcter personal implicarà que l'adquisició de la qualitat d'associat no sigui absolutament oberta, sinó que pot ser objecte de restriccions que hauran de constar en els estatuts.

1.2.- Classes de socis

L'estatus normal de soci és el d'aquella persona a qui havent pagat la quota d'entrada i obligant-se a satisfer les periòdiques, se li concedeix el dret essencial d'utilitzar les instal·lacions i els altres previstos a l'art. 8.1 del Reglament. La naturalesa especial dels clubs esportius enfront d'altres tipus d'associacions motiva que puguin haver-hi altres persones - familiars de l'associat- interessades també en l'exercici d'aquell dret. Un fet impensable en d'altres associacions (per exemple en un partit polític) pot convertir-se en un interès jurídicament atencible en els clubs esportius, de manera que poden haver-hi altres subjectes als quals sense haver complert els requisits generals d'admissió se'ls permeti igualment el gaudi de les instal·lacions. Seran els familiars de l'associat, els quals podran accedir a la qualitat de soci familiar o de soci aspirant

1.2.1.- Els socis familiars

Els estatuts de l'associació esportiva assenyalaran a qui correspon el gaudi dels drets de soci: si solament al titular o també a la seva família. Motius pràctics i econòmics (l'alt cost de la quota d'entrada, al qual no poden fer front les persones que depenen econòmicament del soci ordinari) aconsellen que també els familiars puguin fer ús de les instal·lacions sense abonar la quota d'entrada. Ara bé, cal tenir en compte que aquestes persones usuàries de les instal·lacions també hauran de pagar una quota periòdica, que acostuma a ser més reduïda per als fills, i que, tot i que se'ls acostuma a anomenar "socis", no ho són pròpiament, ja que l'únic dret que se'ls concedeix és el d'utilitzar les instal·lacions, però no tenen drets polítics.

Un dels problemes que es plantegen és quines persones tenen a aquests efectes la consideració de familiars del soci ordinari. Com succeeix en tantes altres figures civils, i a manca d'un concepte legal de "família", se'n crea un per al cas concret que vindrà determinat en els estatuts de cada associació. Així, és molt freqüent parlar de "persones que depenguin econòmicament d'un soci de número amb el qual conviuen en el mateix domicili". Prenent com a base aquesta clàusula, i tenint sempre present que estem parlant d'un simple model que pot venir alterat pels diferents estatuts, veiem que es dona un concepte ampli de família, caracteritzat per la dependència econòmica i la convivència en un mateix domicili, i que permet incloure una sèrie de persones que en un sentit estricte no es considerarien com a

familiars, com són els germans o els pares. Es poden fer, no obstant, una sèrie de precisions, sempre partint de la base que aquestes qüestions es resoldran segons cada cas concret, sense que normalment hi hagin criteris rígids establerts.

A) Respecte al cònjuge o convivent, cal puntualitzar que:

1r. Tot i que no depengui econòmicament del soci numerari, ha de quedar inclòs. L'expressió "dependència econòmica" s'ha d'interpretar en el sentit de tenir una economia conjunta.

2a. Cal que existeixi convivència, amb la qual cosa queda exclòs el cònjuge separat, tant judicialment com de fet.

3a. Està inclòs el convivent, ja que no es fa cap referència al matrimoni ni es parla en cap cas de "cònjuge".

B) Quant als fills, estan inclosos els menors d'edat que convisquin amb el soci ordinari. Els majors d'edat i menors emancipats mentre convisquin amb el titular i depenguin econòmicament d'ell estan igualment inclosos, ja que no es preveu cap límit d'edat. Però quan falti algun d'aquests dos requisits (per exemple quan visquin a la llar familiar però tinguin recursos propis) ja no podran gaudir de la condició de socis familiars. I pel que fa als menors d'edat que, tot i dependre econòmicament d'un soci ordinari, no convisquin en el mateix domicili (a causa generalment de la separació o divorci dels pares) és més dubtós que s'hagin d'incloure, ja que falta precisament el requisit de la convivència. Potser es podria admetre la no obligatorietat de la convivència habitual, permetent-se que fos simplement ocasional (algun cap de setmana, per exemple).

1.2.2.- Els socis aspirants

Es tracta d'una categoria creada per la pràctica estatutària com a resposta a una necessitat d'ordre pràctic en interès de familiars d'un soci ordinari. Si bé el menor d'edat fill de soci ja pot utilitzar les instal·lacions simplement pagant una quota periòdica, quan deixi d'estar sota la dependència econòmica del titular ja no podrà seguir gaudint del club si no adquireix la qualitat de soci ordinari, la qual cosa pot resultar a vegades complicada, ja que és possible que el preu de la quota d'entrada hagi pujat espectacularment o, fins i tot, que s'hagi tancat l'entrada a nous socis. Per això, en interès del fill de soci -i també en interès del propi club, ja que percebrà una quota d'entrada- se li permet durant la menor edat adquirir aquests títols, que es caracteritzen perquè no atorguen drets polítics, sinó únicament esportius, perquè es convertiran en ordinaris quan els socis aspirants arribin a la major edat, i per tenir una quota periòdica més baixa.

2.- La transmissió de la qualitat d'associat

La normativa vigent res estableix sobre la transmissibilitat de la condició de soci. Cal partir de la idea que la condició de membre d'una persona jurídica de caràcter no capitalista sinó personalista, és una qualitat personal i, com a tal, ha de tenir un caràcter intransmissible. Ara bé, malgrat aquest caràcter personal, el cert és que la qualitat pot tenir una transcendència patrimonial en els casos en què s'hagi de pagar una quota d'entrada a l'associació.

Si es permetés la transmissió, el nou soci se l'estalviaria, el que legitimaria al transmissent per demanar-li una contraprestació que, en els casos en què estés tancada l'admissió de nous associats per haver-se arribat al nombre màxim previst, podria fer-li recuperar amb escreix la suma pagada.

Aquest valor patrimonial pot motivar que pugui tenir interès la transmissió d'una qualitat personal que, com a tal, en principi seria intransmissible. Per això entenem que és admissible la previsió estatutària autoritzant la transmissió, la qual estarà en tot cas subjecta a una sèrie de limitacions:

1a. En primer lloc, a l'acceptació del nou associat per part de la Junta directiva. L'entrada d'un nou soci no pot escapar al seu control, de manera que pot vetar la transmissió (naturalment no de manera discrecional, sinó d'acord amb les previsions estatutàries). Admetre la transmissió directa seria un mitjà per defraudar el control de l'òrgan directiu en les altes de nous associats.

2a. I, en segon lloc, pot venir condicionada per les pròpies disposicions estatutàries que, si admeten la transmissió, normalment establiran uns límits en benefici de l'entitat, ja que la lliure transmissibilitat seria perjudicial per al club en privar-se-li d'un important mitjà de financiació com són els drets d'entrada, que s'abonarien no a l'entitat sinó al transmissor. Aquestes restriccions poden consistir en permetre únicament la transmissió "mortis causa"; concedir al club una participació en el preu de la transmissió (normalment fixa, ja que si fos un tant per cent es podria donar lloc a frau: simular un preu baix o fins i tot simbòlic); o establir uns drets d'adquisició preferent en favor de l'entitat, possibilitat que només tindria sentit quan es volgués reduir el nombre d'associats.

I cal tenir en compte que la transmissibilitat es pot prohibir absolutament. Més i tot, si res diuen els estatuts, no s'admet.

3.- La no participació en el patrimoni resultant de la liquidació

Quan l'entitat es dissolgui caldrà determinar la destinació del seu patrimoni, que serà d'una quantia important quan tingui la propietat de les instal·lacions. Cal partir de la base que aquest patrimoni ha estat format -en la seva major part, ja que pot haver-hi hagut alguna subvenció- directa o indirectament, per les quotes d'entrada - amb les quals, després de pagar els crèdits contrets per posar en funcionament l'entitat, fins i tot s'haurà pogut fer una ampliació i millora de les instal·lacions-, per la qual cosa és lògic que existeixi per part dels associats la legítima pretensió de recuperar-les. Però l'art. 32 de la Llei de l'Esport diu que "En cas de dissolució d'una entitat esportiva, el seu patrimoni net, una vegada efectuada la liquidació corresponent, haurà de revertir en la col·lectivitat on radiqui, d'acord amb els seus Estatuts. En cas d'imprevisió o de dubtes, l'administració esportiva de la Generalitat de Catalunya haurà d'acordar la destinació dels béns resultants, consignant-los a la promoció i a la gestió de les activitats esportives i de promoció física".

La justificació de la regulació legal -que té caràcter imperatiu, en el sentit que no permet disposició estatutària en contrari- es troba en la naturalesa del club esportiu, que no permet als associats l'obtenció de guanys. A més, cal tenir en compte que els possibles beneficis o augments de patrimoni que hagi pogut obtenir l'entitat poden venir facilitats pels beneficis fiscals de què gaudeix i les subvencions concedides per l'administració en base al seu l'interès públic. Seria inadmissible que ajudes oficials generessin una plusvàlua partible entre els interessats.

Ara bé, diferent de repartir-se guanys és recuperar el que s'ha pagat, més els seus possibles augments en forma d'interessos. Però l'art. 32 de la Llei de l'Esport atribueix "ex lege" a aquest pagament el caràcter no d'aportació patrimonial sinó de simple dret d'entrada: no se'l considera una contribució a la formació del patrimoni social, sinó un simple pagament necessari per poder accedir a la qualitat d'associat. Per això, els possibles mitjans que es

podrien crear per via estatutària per eludir la rígida norma legal i donar a la quota d'entrada un caràcter diferent -com per exemple, configurar-la com un préstec a l'entitat, que s'hauria de tornar en el moment de la dissolució de l'entitat; com una donació amb una clàusula de reversió; o com una aportació feta sota la condició resolutòria consistent en què l'entitat es dissolgui- haurien de considerar-se fraudulents. Totes les aportacions dineràries fetes per entrar a formar part del club esportiu es consideren fetes "a fons perdut", és a dir, sense cap aspiració de recuperació. Més discutible seria el cas de les aportacions no dineràries extraordinàries (per exemple, la donació d'un ordinador per a la seu social). Si res s'establís quedarien igualment sotmeses a la regla general. La qüestió rau en veure si se les podria configurar d'alguna de les maneres abans apuntades. Tot i que l'art. 32 de la Llei de l'Esport no estableix cap distinció entre aportacions "regulars" i "irregulars", en aquest cas defensem una interpretació menys estricta del precepte, i no considerariem aquella qualificació com a fraudulenta.

Aquesta "intangibilitat" dels béns del club ens porta a apuntar un cert paral·lelisme entre associació esportiva (i les d'interès públic en general, d'acord amb l'art. 39 Cc) i fundació, ja que en totes dues persones jurídiques hi ha un patrimoni adscrit de manera indefinida a la consecució d'una determinada finalitat.

4.- La responsabilitat pels deutes socials

La responsabilitat en els clubs esportius pot afectar a tres tipus de subjectes: la pròpia associació, els seus associats, i els membres de la Junta directiva. Partint de la regla general segons la qual de les obligacions contretes regularment pels seus òrgans en respon l'associació amb tot el seu patrimoni, cal tractar una sèrie de casos especials:

- a) Si els associats responen amb els seus propis béns quan el patrimoni social és insuficient per pagar els deutes.
- b) Quan els òrgans directius s'han excedit en les seves funcions, si queden obligats aquells, l'associació o tots dos.
- c) I cal esbrinar també si els directius són responsables pels danys i perjudicis causats tant a tercers, com als socis i a la pròpia associació.

4.1.- La regla general de la responsabilitat de l'associació

La regla general és que la persona jurídica queda obligada pels actes realitzats pels seus òrgans dins l'àmbit de facultats que els atribueixen els estatuts. D'acord amb l'art. 1911 Cc respondrà de les seves obligacions amb tots els béns presents i futurs que integren el seu patrimoni personal. Si bé l'element més important que integra aquest patrimoni són les instal·lacions esportives, que estan adscrites indefinidament a la pràctica de l'esport, aquesta vinculació no les converteix en inalienables sinó que quan no hi hagin altres béns per pagar els possibles deutes de l'entitat seran objecte d'execució forçosa, la qual cosa podria comprometre el futur de l'entitat quan, a conseqüència de l'execució, no quedessin unes instal·lacions mínimes per al desenvolupament de l'activitat esportiva.

4.2.- La possible responsabilitat indirecta de l'associat mitjançant les derrames

Més discutible és la qüestió de si els associats tenen alguna responsabilitat pels deutes socials en cas d'insuficiència del patrimoni social. La normativa legal res diu, la qual cosa es pot interpretar en dos sentits. Es podria entendre que el silenci legal equival a la no responsabilitat, ja que s'ha de partir de la base que la regla general és que qui contreu

l'obligació (l'associació) ha de respondre d'ella amb el seu propi patrimoni. Però també seria raonable considerar que quan es vol excloure la responsabilitat dels membres d'una persona jurídica s'ha d'establir expressament. L'art. 1 LSA diu que "...los socios... no responderán personalmente de las deudas sociales". I l'art. 1698.1 Cc preveu que "*Los socios no quedan obligados solidariamente respecto de las deudas de la sociedad...*" Si partim de la interpretació de la doctrina majoritària el fet que no s'afirmi explícitament la responsabilitat dels socis sinó que simplement es digui que no és solidària pot fer entendre que es dona per suposat que existeix responsabilitat dels associats.

La doctrina està dividida. Mentre alguns autors, basant-se en la teoria del "levantamiento del velo" de la persona jurídica, entenen que hi ha responsabilitat, d'altres, ponderant els interessos en joc, afirmen el contrari. En favor de l'existència de responsabilitat per part dels associats poden donar-se una sèrie d'arguments:

1r. Que la norma general que regeix les societats personalistes és la de la responsabilitat dels associats que, seguint el model de la societat civil, seria subsidiària i mancomunada. Però aquesta regla és pròpia de les societats que persegueixen l'obtenció d'un benefici, mentre que els clubs esportius, com la resta d'associacions d'interès públic, són aliens a qualsevol finalitat lucrativa. Si els associats no poden participar en els guanys, ni tan sols repartir-se el patrimoni social en cas de dissolució, és injust fer-los responsables de les pèrdues.

2n. La persona jurídica no pot constituir un mitjà per eludir responsabilitats. Cal prescindir de la ficció de la persona jurídica i dirigir-se contra el que ella amaga, de manera que els que es vinculen amb tercers són els seus membres els quals per tant han de respondre dels deutes. No obstant, el club esportiu (com les altres associacions d'interès públic) no s'utilitza per eludir responsabilitats dels associats sinó que és simplement l'instrument idoni que el Dret posa a disposició dels interessats per obtenir una finalitat que d'una manera aïllada no es podria aconseguir.

3r. El legítim dret dels creditors a cobrar el que se'ls deu. Però aquest interès topa amb el dels associats, que les úniques obligacions que contreen són envers l'associació (pagar les quotes), quedant aliens a qualsevol vinculació amb tercers.

4rt. La persona jurídica, mitjançant els seus òrgans directius, actua sota el mandat de l'Assemblea General, integrada per tots els associats, la qual, d'acord amb l'art. 13.f del Reglament, ha d'aprovar l'"adquisició, venda o gravamen dels béns mobles o immobles del club el valor dels quals excedeixi del 20% del pressupost anual de l'exercici". Per tant, les despeses extraordinàries -que són les que podrien donar lloc a què el creditor es dirigís contra els associats- s'hauran fet amb la seva aprovació, per la qual cosa podria ser lògic que haguessin de respondre personalment. Ara bé, aquest argument hauria d'implicar que els socis que haguessin votat en contra de l'acord quedessin exclosos de responsabilitat, conseqüència que, contràriament al que està previst respecte als membres de la junta directiva, no està contemplada en el Reglament respecte als associats que intervenen en l'Assemblea General, el que dona a entendre que es pressuposa la inexistència de responsabilitat, ja que si es partís de la responsabilitat dels associats seria necessari l'establiment exprés d'una norma d'aquest tipus. I, en qualsevol cas, el que estaria fora de tot dubte és que no s'hauria de respondre d'aquelles obligacions contretes per l'òrgan directiu extralimitant-se en les seves funcions.

Observem per tant com cap dels arguments apuntats és incontestable. La qüestió s'haurà de resoldre esbrinant l'interès més atendible. I aquest entenem que no és altre que el dels associats que les úniques obligacions econòmiques que en principi assumeixen són les de

pagar la quota d'entrada i les periòdiques. Aquesta solució és assumible pels creditors, que saben que contracten no amb un conjunt de persones físiques sinó amb una entitat que té personalitat jurídica i un patrimoni propi reconegut pel Dret.

No obstant, si bé els associats no són responsables pels deutes socials, ni poden resultar afectats per ells, l'art. 8.2 del Reglament preveu que se'ls pot imposar una altra obligació, la de pagar derrames, és a dir, unes "quotes extraordinàries" imposades per la pròpia associació per tal d'atendre a una sèrie de despeses extraordinàries o pèrdues imprevistes i que no tenen usualment un origen culpós, sinó que són una conseqüència normal de l'esdevenir dels fets. Quan es demanen derrames als socis no s'ha procedit a l'execució del patrimoni sinó que el que es pretén és precisament evitar aquesta execució, que portaria generalment a la dissolució de l'entitat. Només es constata la inexistència del líquid necessari per atendre els deutes socials, no la insuficiència del patrimoni de l'associació. Les derrames impliquen, de manera indirecta, una responsabilitat subsidiària del soci pels deutes socials. Els creditors no poden dirigir-se contra els associats, però seria la pròpia entitat la que exigiria el pagament del deute als socis, prorratjant-lo entre ells. Es tracta d'una obligació molt perjudicial per als associats, per la qual cosa caldrà sotmetre-la a una sèrie de garanties, de manera que la possibilitat d'establir-les ha de venir contemplada en els estatuts (art. 8), en els quals caldrà fixar un límit màxim, i només podrà imposar-les l'Assemblea General (art. 13.e). Aquestes garanties són essencials per tal de justificar la conseqüència de l'impagament de la derrama, que com a incompliment d'una obligació social podria conduir a la baixa forçosa del club, si així ho

preveïessin els estatuts (art. 7.1), amb la consegüent pèrdua de tots els drets inherents a la qualitat d'associat, inclosa la quota d'entrada.

4.3.- La titularitat passiva de les obligacions quan la Junta Directiva s'ha extralimitat en les seves atribucions

És evident que pels actes realitzats per la Junta Directiva dins l'àmbit de facultats que li confereixen els estatuts queda obligada l'entitat, i no els components de la Junta. Però quan s'han extralimitat en les seves atribucions ja és més discutible. Tot dependrà de la naturalesa que s'atribueixi als càrrecs directius.

a) Si consideréssim la Junta Directiva com un representant de la persona jurídica, s'aplicaria l'art. 1259 Cc, de manera que no quedaria obligada l'associació sinó exclusivament els directius que s'han extralimitat en les seves funcions.

b) Si entenem que no es tracta d'un supòsit de representació, sinó que qui actua és la pròpia persona jurídica mitjançant un òrgan seu, l'acte extralimitat s'hauria de considerar com a realitzat per la mateixa associació, que seria l'única obligada envers els tercers. Aquesta posició, que compta amb un ampli suport doctrinal i jurisprudencial implica la desvinculació davant tercers dels qui han celebrat l'acte extralimitat, que únicament respondrien davant l'Assemblea.

c) I una tercera posició és la que parla de "representació orgànica", en el sentit que les persones físiques actants "actúan como si fueran «órganos» de la entidad personificada, de manera semejante a lo que sucede con los órganos del cuerpo humano", i condueix a la conseqüència que en les relacions davant tercers els dirigents de la persona jurídica actuaran com un representant voluntari, de manera que si s'excedeixen en les seves atribucions l'associació no quedarà vinculada.

Ni la normativa general en matèria d'associacions ni la regulació específica dels clubs esportius preveuen res sobre la qüestió. Es podria aplicar el criteri de l'art. 129.2 LSA que, tot i parlar de "representació", preveu la vinculació de la societat enfront els tercers: "La sociedad quedará obligada frente a terceros que hayan obrado de buena fe y sin culpa grave, aun cuando se desprenda de los estatutos inscritos en el Registro mercantil que el acto no está comprendido en el objeto social". Es protegeixen així els interessos dels creditors -que podrien dirigir-se contra l'associació, sempre que desconeguessin no negligentment que l'acte no entrava dins les competències dels gestors socials-, mentre que els del club quedarien salvats exigint responsabilitat als directius, tal com en el següent apartat tractarem, i sense que quedi exclosa la relació directiu-tercer.

4.4.- La responsabilitat de la Junta Directiva

En el cas que acabem d'apuntar, així com també quan l'actuació dolosa o negligent de la Junta Directiva hagi causat algun perjudici a l'entitat, aquesta podrà exigir responsabilitat als directius. Així ho preveuen els arts. 20 i 60 del Reglament, que estableixen la responsabilitat mancomunada dels membres del Consell Directiu envers l'Assemblea, excepte aquells que haguessin votat en contra de l'acord i així ho hagin fet constar en l'acta. Tot i que no es contempli expressament entenem que, tal com succeeix en matèria de societats anònimes, els associats i els tercers podran dirigir-se directament contra els directius per exigir-los responsabilitat tant pels actes que produeixin un perjudici social, com per aquells que els causin un dany individual.